

rum maximè pia, cum præcipue tendat in levamen pauperum, & miserabilium.

Nondum, cum ex supradictis negari non possit, quo Motus proprius B. Pii in parte ex qua deducitur promissio institutionis prætii recepti à singulis isti correctoribus Constitutionis Innocentii, correcțio hæc si non potest omnino vitari, falso quantum fieri debet, restringi debet, ²⁴ & tamen, discept. cap. 283. n. 18. Spad. conf. 207. n. 9. & fig. lib. 3. Rot. decif. 843. n. 8. par. 4. divers. & decif. 42. 35. pan. 12. rec. Præterim quando diponens non habuit intentionem corrigendi, & alterandi, unde sicut in dicta Constitutione solùm promittitur restituatio accepti à Camera, ita id dispositum censeretur debet in Motu proprio confirmare, & innovare, cum haec tantum differentiatione, quod 36 i est facienda restituatio solius summae accepta in amatione Collegii, hic autem de pecunia receptionis singulis, sed etiam suaderet alia regula, quod Constitutio Ante-succesorum declarat intentionem successoris, ut mons Tho-nit dec. 234. n. 26. maximè dum Constitutione posterior ead illam relativa, optimè Spad. conf. 71. n. 9. lib. 1. Nec tantum refutaret correcțio Constitutionis Innocentii, sed etiam diformitas cum mente tot aliorum Pontificis, Spad. conf. 285. num. 5. lib. 3. Menoch. conf. 839. num. 4. Altograd. Jun. controv. 92. num. 3.

Decimoquinto. Prorsus rejoicenda venit dicta interpretatione induciva indebet obligatio, & donationis ob maximum præjudicium, quod ex illa Camera, & successoribus resultasset, cum nunquam sit præsumendum Beatum Pontificem remad eo præjudiciale facere vo- ³⁷ litionem. cap. 1. qui success. sentent. Spad. conf. 143. num. 8. lib. 1. & ex præjudiciale excludatur voluntas, atque 38 confusus iusque defectus præsumatur, idem Spad. conf. 142. n. 5. sod. lib. 1.

Ex hujusmodi autem interpretatione mentis Beati Pii, quod scilicet voluerit solùm promittere restituitionem eis, quod verè fuerit à Dataria receptum, non refutat inutilitas privilegii, & concessions, ut pro parte Dominorum olim Secretariorum, in præterita causa propositione, sicut ad hoc.

Nam non modicus effectus amplioris gratiae, quam Beatus Pius profectus fuit impartiri Secretariis, est eorumdem privilegiorum confirmatione, & innovatio quatenus non est in situ, etiam si essent revocata, ut patet ex verbis relatione. ³⁹

Alter etiam longè superior effectus est, quia, ut supra dictum fuit, juxta Constitutionem Innocentii Octavi restituenda non erat in casu suppressionis Collegii nisi summa ducatorum 62400. Cumque Beatus Pius profectus fuit eam confirmare ad innovare istud modo, & forma, ⁴⁰ natura vero confirmationis, ac etiam novationis sit robur tantum addere confirmatio, seu restituere, ac reintegrare privilegia, quare revocata sufficit, nihil autem de novo statuere, vel præter, vel contra formam illorum, ut observat Rot. coram Coccino decif. 1591. num. 30. & 31. & coram Biçchio decif. 321. numer. 1. 3. & decif. 629. numer. 35. & decif. 58. numer. 29. & 30. par. 6. recent. & decif. 377. num. 18. & 25. part. 17. multò magis quando id expresse declaratum fuit, prouhic, ex illis verbis istud modo, & forma restitutio- ⁴¹ num omnimodo importabitur: Maximum proinde poterat oriri dubium, promissionem restituendi totum id, quod Dataria à singulis, ultra dictam summam ducatorum 62400. accepatur in casu suppressionis Collegii, per errorem, & contra mentem Beati Pontificis irreipisse, prout semper iudicatur quoties in dispositione confringente, vel ⁴² innovante aliud amplius, quam in confirmatione, & innovata continetur, ut tradunt Natt. conf. 332. num. 4. & 5. Roland. conf. 1. num. 6. lib. 4. Giovagn. conf. 44. numer. 23. vers. Preterim lib. 2. Cyriac controv. 128. n. 8. & 25. vers. præsumitur id per errorem, latè Urcoll. consult. 47. n. 2. Rot. dec. 354. num. 8. p. 17. recent.

Decimotertio. Cùm Beatus Pontifex fateatur se dicta tenuis mutuò, & gratis à Secretariis recepisse, non ³³ & verisimile quod pro mortui recompensatione voluerit ad inc promissione prorsus extraneam devenire, cum for- in timeri potuisse illam uitias redolare, à qua pernicio- ⁴³ sima peste Rempublicam expurgare saluberrimis Con-stitutionibus curaverat.

Decimoquarto. Quodque prædictum mutuum non erit causa sufficiens, ob quam moveri poterit B. Pius d alienationem, & donationem ad eo præjudiciale, manifestè colligetur ex Constitutione fel. record. Sixti Quinti inter impresas in Append. Bullar. Cherubin. m. 3. Confut. 1. super revocationem alienationum Officiorum vacabilium, ubi in §. 3. declarat intentionem suam omni-

omissa derogatione regulæ Cancelleriae de jure quæsito non tollendo, & Constitutionis Pii Quarti de registratis, quæ semper apponi solet in privilegiis, & gratiis Cameræ etiam in minimo præjudicialebus, ex hoc enim itylo clare dignoscitur, quid actum fuerit, ut tradidit Spad. conf. 21. num. 9. lib. 1. Mastrill. decif. 257. num. 15. Reverendiss. de Luca de Regal. disc. 49. n. 1. & disc. 56. n. 4.

Ex quibus licet ex stricto rigore sustineri potuisset Constitutionem Innocentii circa restituitionem pretii non suffit immunitam, & alteratam per Motum proprium Beati Pii, & nihilominus dum Sanctissimus Dominus Noster in suo Motu proprio supplicationis, potius ex clementie, ac largitionis impulsu, quā ex rigorō justitiae obligatione interpretatione magis benignam fecisti voluntate, jubendo fieri effectivam restituitionem eius, quod Dataria à singulis receperat (Camera non praetenderat nisi se eximere à presentia obligatione restituendi ultra accepit), unque überima utilitas ex hoc provenit Dominis olim Officialibus, abique eo, quod superad quæstus aliud gravamen, extensio feliciter promissionis ad obligationem restituendi non acceptum.

Ac tandem alia ex concessione Beati Pii refutat istud amplissima utilitas, quia sublata fuit Cameræ facultas imputandii in fortem fructu excedentes, falso pro officiis piis viatoriis pretio, cum longa fructuum exuberantia percepione, quam imputationem medium licitam, sed omnino iustam, & necessariam censeretur probavimus in fœcunda Juris præterita positionis §. Cum igitur cum seq. & licet Innocentius Octavius illum prohibuerit, non est quod ad

Restricitus Juris super tertio Articulo.

ROMANA PRETII OFFICIORUM.

ARGUMENTUM.

Plures deducunt rationes ad demonstrandum, quod si Beatus Pius obligasset Cameram ad restituendum ultra accepit, hujusmodi obligatio sufficeret, vel nulla, ex defœtu registrationis, & derogationis regulæ de Jure quæsito, non tollen. vel revocata ex Constitutionibus Sixti Quinti, & Urbani Octavi, aliorumque Pontificum, vel saltē revocanda ex capite enormissime lesionis.

SUMMARIUM.

- Donations gratuitæ ex defœtu registrationis sunt nullæ, quamvis non essent Camerae præjudiciale, & Motu proprio emanantes.
- Quando sunt Camere præjudiciale opus habent derogationis regulæ de Jure quæsito, non tollen.
- Sunt annulatae ex Constitutione Sixti Quinti.
- Revocata per regulam Cancelleriae 64. & per Constitutionem Urbani 30. & Constitutionem Innocentii Decimam 43.
- Promissio restitundi, quod non fuit acceptum cadit sub dictis Constitutionibus revocatoriis.
- Quindiu in materia employmentis fuerunt introductæ ad infra quendam, quæ solvantur Camere, propter beneficia perpetua unita dicu manu mortuæ.
- Officia vacabilia resignari non possunt absque consensu Principi, qui senior, & infirmis dengatur.
- Lesso in materia contradiictiæ vitaliorum regulatur à facilitate, vel difficultate vaccinationis, & lucri.
- Camera si teneretur restituere pretium currens, non solùm amissit lucrum vaccinationis, sed etiam gravaretur intolerabilis danno emergenti.
- Minor lessio requirit ad succurrendum Cameræ, quam privato, eique sufficit in sexta parte.
- Quando lessio est ultra bessum est locus revocationi, absque eo, quod opus sit remedio restitutio.
- Ad effectum dignoscendi lessionem attenditur tempus contradius.
- Limitatur in contradiictiæ, qui habet tractum successorum, in quo etiam lessio superoperatur revocationem.
- Contradius, qui tractu temporis nimis damnofus esse Principi principiat, potest ab eo reficiendi, etiam si fuerit contraversus.
- Quamvis adfert juramentum, & tantum temporis effusisset, ut posset pretendi prescriptio.
- In gratiis, & privilegiis lessio superveniens inducit revocationem.

Pauli

hoc allegabilis, dum circa pretii restituitionem prætentius correcta.

Ceterum licet ex prædictis non videatur dubitandum de Beati Pontificis mente, adhuc pro illius ulteriori declaratione, utnam licet ad ipsius adoratus cineres Motu proprium deferre, ejusque Oraculum exposcere, ut à Patribris Nicente Synodus peractum fuisse testatur Nicephorus lib. 8. cap. 23. cum delatis ad tumulum Sanctorum Chrysanthi, & Mutuini Episcoporum, qui ante absolutum Concilium deceperant, illius actis eorumdem miraculoso subcriptionem obtinere meruerunt; Respondet enim Beatus Pontifex, nunquam suam intentionem suffit largitatem adeo prodigiam in Cameræ præjudicium exercere, sed solùm reparare damnum, quod Collegio Secretariorum ex venditione officiū suprimenti provenerat, & debitam recompenſationem pretii mutuati prestare; Quod profecto responsum si ex adoratis cineribus percipere digni non sumus, satis aptè prodit ex ipso facti terie, ex Motu proprii verbis, & ex gestis ab eodemmet Beato Pio, ut super fuit demonstratum.

*Sanctus de Pilatris R. C. A. Commiss. Generalis.
Proper Archiepiscopus Myren. Fisi, & Cam. Apof. Advocatus.
Ioh. Baptista Bottinus Coad.
Nicasius Severulus Sac. Concift. Advoc.
Lambbrancus Zaccias
Carolus de Comitibus
Petrus Pacionus.*

Pauli II. & ex Bulla 17. Pauli IV. super solutione Quindecimorum Rev. Camerae, quorum calculatio, ut potest aequa, recepta est in regulata solutione laudemiorum, ubi Emphyteutica bona devenirent ad manus mortuas, ut tradit Niger de laudem. qu. 12. art. 3. n. 144. & seqq. Rota dec. 490. n. 10. & seqq. par. 9. rec.

7 Exindeque refutata inevitabilis laesio, cum propter diem facultatem impedita fuerint vacaciones Officiorum contra illorum naturam, cum regulari fuisse Officia vacabili non posse resignari absque consentio Principis, qui sensibus, & infirmis denegatur, ut mons. Rocca, de officiis rubr. 18. de alien. & hypot. n. 55. Capyc. Galeott. resp. fiscal. 22. num. 19. testantes confitudine Regni Neapolitan. & de stylo incusco Romana Curia, Castracano. de Societ. offic. c. 40. n. 43. & 44. Reverendis de Luca de Regal. dec. 2. n. 9. & dec. 6. n. 2. & 4. Rota coram Seraphin. dec. 1294. num. 5. 615. n. 11. par. 5. rec. Laesio enim in hac materia contraria sunt vitalitorum ratione auctoritate facili, vel difficultate vacationis, & lucri ut obseruant Fabiani de Monte, de omnip. & vendit. quæst. ult. n. 11. Scaccia de Jud. lib. 2. cap. 2. num. 476. verbi. primus casus.

8 Cum ista ob aequalitate, & proficiam facultatem resignandi, per quam Officia reddite fuerint ferre perpetua, & exempta a communione lege, atque periculo aliorum vacabilium, eorumdem pretium fuerit maxime auctum, ita ab initio solum tradita fuerit scuta 62400. & deinde iuxta valorem de tempore suppressionis calcularuntur in febus 600. mil. nimis profecto iniquum foret, si possent camera defraudata fuit in commido illa vendenda, ob impeditas per istam facultatem resignandi vacationes, teneretur ulterius erogare premium solitum resignantibus in tanto augmento, id enim esset ultra amissione debiti lucris, quod ex venditionibus reportasset, illam gravare damno emergenti, & quidem gravissimo, contra omnes iuris, & aequitatis regulas.

9 Concurrens vero laesio, nedum in sexta parte, que Camere sufficeret, cum minor laesio requiratur ad illi succurrendum, quam privato, ut tradunt Capyc. Galeott. respons. Fisc. 2. 5. num. 47. Capyc. Latr. conf. 5. n. 19. de Marin. quæst. ref. lib. 1. ref. 147. n. 1. Fajard. allegat. Fiscal. allegat. 1. num. 123. latissime de Pont. de Pote. Progr. tit. 4. § 5. à princip. ad num. 47. sed pluquaque enormissima, & ultra beffens, revocatio est inevitabilis, nec opus est remedium extraordinarium refutacionis, ut in fortioribus terminis contractus firmant de Pont. ibidem num. 41. Muscatell. in præc. civil. lib. 2. part. 2. glossa venduntur num. 54. Vincent. de Franch. dec. 120. num. 7. & dec. 224. num. 2. Mastrill. dec. 84. numer. 8. Reverendis de Luca dec. 65. num. 17. de Regal. & in lib. 2. eod. titul. dec. 201. num. 2. Nam hoc causa refutatio, & nullitas contractus provenit ex defectu, & cessione voluntatis, cum is intelligatur initus sub conditione, quod res in eodem statu permaneat, nec

Restricitus Juris super quarto Articulo.

ROMANA PRETII OFFICIORUM.

ARGUMENTUM.

10 Interpositio ea summa debet, quæ superficitatem exclusat, & n. 11.

12 Discretivus modus loquendi diversam arguit in disponente voluntate.

R. P. **Q**uamvis ex latè deductis in primo, & secundo Articulo, & ex abundanti cumulatis in tertio, nedum penitus sublata remaneant decisionis contrarie fundamenta, sed solidissime confirmata Camera Apostolica Jura: Nihilominus, ut abundantius appearat subfiniti non posse obligationem restituendi pretium à singulis Secretariis erogatum in acquisitione Officii, five Dataria, five resignantibus, juxta sensum decisionis, breviter ostendere oportunitus duximus, quod quatenus hujusmodi interpretatione adaptari posset verbi Motus proprii Beati Pii, (quod tamen constantissime negamus, ex rationibus haec deditus) adhuc talis promisio, quæ in donationem resolvetur, ex superiori deductis, verificari non posset, nisi respectu Secretariorum existentium de tempore Motus proprii, qui de tempore suppressionis supervixisset, nullatenus autem extendi ad successores.

8 In declaranda concessione privilegii considerari debet mens veritabilis contractantis.

9 Gratitudo, & remuneratio non cadit in ignoros.

S U M M A R I U M.

- 1 **C**ausa privilegii est principaliter attendenda.
- 2 Privilegium concessum in remuneracionem benefici dicitur personalis, & restitutum ad eos, qui beneficium contulerunt.
- 3 Quamvis concessio effet sui natura realis.
- 4 Etiam si privilegium concessum effet non personalis, sed dignitatis.
- 5 Prærogativum personale cum persona extinguitur.
- 6 Præcipue quando meritum persona est causa immediata prærogativi.
- 7 Non transit ad successores.
- 8 In declaranda concessione privilegii considerari debet mens veritabilis contractantis.
- 9 Gratitudo, & remuneratio non cadit in ignoros.

pluribus relatis, Rota dec. 35. n. 3. post Bonden. colluct. legal. Et siquidem non alia fuit, ut ex facti specie, & hactenus dicitis apparuit, & claret infinitus verba Motus proprii in secunda parte, ibi. **N**on è contra promptam Secretariorum voluntatem agnoscentes, eamque gratiam, ut par est habentes Ec. quam gratuio erga Secretarios viventes qui rem gratam Beato Pontifici facerant, illi mutant summam scutorum 5500. eamque sumendo ad censum, vel ad cambium sub interfruensiis: Adeoque cum causa gratiudinis fistit tantum in personis, qui beneficium contulerunt, operari pariter, ut prielegium in illius recompensatione concecum, dicatur personale, ut pluribus relatis, probant Aryas de Mea variarum refol. lib. 2. cap. 27. n. 3. & 4. assertens id procedere, etiam si concessio effet de fui natura realis, Venturi. conf. 34. n. 104. Capyc. Galeott. controv. foren. controv. 51. n. 9. lib. 2. Quod procedit etiam non sit facta mentio personarum, sed dignitatis, Abbas in cap. mandata 6. n. 1. vers. ego dico de prescript. Ancharen. conf. 227. ante fin. ver. 2. non obstat, Menoch. conf. 34. n. 14. Rota coram Mantica. dec. 19. n. 4. ver. 2. fuit refutatio.

5 Ea vero est natura prielegii personalis, ut mutata, vel extinta persona, varietur, & extinguitur, ut plurimis res. tradit Salgad. de Reg. poff. 3. cap. 10. n. 29. 3. Praecipue, quando qualitas, vel meritum persona est causa immediata prielegii, ubi agitur de revocatione Censuum vitalium super Juribus regalibus ob nimis auctum illorum fructuum, del Bene de Parlament. cap. 1. 2. dub. 7. num. 30. & 31. Fajard. allegat. Fiscal. 1. 88. etiam si contractus sint juramento vallati, vel temporis latius talis concurret, ex quo pretendar eos esse praefcriptionis praesertim munitos, Castill. dido cap. 18. num. 17. vers. alti vero, & num. 178. Klochius de contribut. cap. 16. num. 9. Promisio autem restituendi pecunias in causa suppressionis respicit tempus futurum, & traditum successivum, adeoque non solus de præterito, sed etiam in futurum laesio considerari debet.

6 Secunda responsio est, quod in gratiis, & prielegiis, indubitate est, ex lege etiam supervenienti, revocatio invenit, inducit, quasi tunc cest voluntas concedentis iux. text. in cap. suggestio de decim. & probant Kloch. de contrib. d. cap. 16. num. 94. & 95. Barz. dec. 218. num. 3. cum plur. seq. Caren. ref. 229. num. 4. & per tot. ubi de reductione annuorum reddituum, & dixit Rota coram Peuting. decif. 79. num. 6. & seqq. & in Bonon. Censu. 11. Marti. 1637. & 16. Decembri 1639. coram Panzirolo.

Sanctæ de Pilaftris R. C. A. Commiss. Generalis. Prosper Archiepiscopus Myren. Fisc. & Cam. Apost. Advocatus.
Jo. Baptista Bottinus Coadjutor.
Nicolaus Severulus Sac. Concil. Advoc.
Lambprancus Zaccbias
Carolus de Comitibus
Petrus Pacionius.

7 Tertiæ ex ejusdem Motus proprii verbis hujusmodi restitutio manifestè refutat: Siquidem restitutio pecuniarum erogatarum in acquisitione Officii promissa fuit singulis Secretariis tunc viventibus, qui sane verba alium congruum intellectum habere non possunt, quam quod ea fieri debetur Secretariis viventibus de tempore suppressionis, nulla concurrebat causa illis facienti largitatem adeo præjudiciale Camera, cum ipi nullum haberent meritum, quod remuneracionem expoterent, immo essent Pontifici prouis ignoti, ita erga ipsos conferri nullo modo debeat liberaliter exerceri voluisse, præteritum titulo remunerations, & gratitudinis.

8 Tertio ex ejusdem Motus proprii verbis hujusmodi restitutio manifestè refutat: Siquidem restitutio pecuniarum erogatarum in acquisitione Officii promissa fuit singulis Secretariis tunc viventibus, qui sane verba alium congruum intellectum habere non possunt, quam quod ea fieri debetur Secretariis viventibus de tempore suppressionis, nulla concurrebat causa illis facienti largitatem adeo præjudiciale Camera, cum ipi nullum haberent meritum, qui vivebant tempore Motus proprii, & superexitiffent tempore suppressionis, ex traditis à Gab. conf. 97. num. 28. lib. 1. & dixit Rota coram Coccin. dec. 2121. num. 143. & coram Bich. dec. 516. n. 5.

9 Et ex his à decisio recedendum credimus, & speramus.

Sanctæ de Pilaftris R. C. A. Commiss. Generalis. Prosper Archiepiscopus Myren. Fisc. & Cam. Apost. Advocatus.
Jo. Baptista Bottinus Coadjutor.
Nicolaus Severulus Sac. Concil. Advoc.
Lambprancus Zaccbias
Carolus de Comitibus
Petrus Pacionius.

Calculus super laesione.

ROMANA PRETII OFFICIORUM.

R. P. **C**amera Apostolica passa fuit maximam, & enormissimam laesione in Collegio Secretariorum Apostolicorum, & quia hodie sollemmodo agitur de restitutio pretii quatuordecim eorumdem Officiorum, proinde in ordine ad illa in Calculo, cum præstante Memoriali ad partes dato, undeque justificato, de hujusmodi laesione docetur respetu plurium etiam ultra bessem, cum tamē favore Camera sufficiat laesio in sexta parte, Capyc. Latr. consule. 5. num. 19. cum aliis allegatis in restitutio juris super tertio Articulo 6. **C**oncurrens vero: ex qua quidem laesione inferatur, quod Camera assilit æquitas, cum agat de damno evitando, non autem DD. Secretariis agentibus de lucro caprando, ut in secundum restitutio juris 6. O. 920.

Respetu primi officii, ut dicitur in Calculo, per Datarianum venditum de Anno 1565. pro scutis aureis 6600. successive plures resignant, conflat, quod fructus uigilæ ad suppressionem Collegii omnibus a nnis insimul juncit, fuerunt exacti ad rationem tredecim, & obulorum 80. pro quilibet centenario, & Camera ratione augmenti scutorum anni à iulii undecim ad iulios quindecim, ultra restitutioem pretii accepti, solvit alia scuta 2480. Unde si ad formam contraria decisionis debetur etiam exburfare allam summam correspeditive ad ultimam resignationem, effet in damno in aliis scutis 5500. & sic laesio etiam ultra bessem palpat manibus.

Quod secundum Officium per Datarianum venditum anno 1582. pro scutis 7600. auri, & deinde semper resignatio-

interpretatio autem sumenda est, quia excludat contradictionem, & correctionem, Rota coram Durano decr. 82. num. 2. & coram Coccin. decr. 2338. n. 5. & 6. cum alius allegatis in reftri. Juris super secundo articulo, s. Alterum cum seq.

¹¹ Quamquidem voluntatem Beati Pontificis non alterandi privilegia Collegii, probant etiam alia verba, ibi, Volentes illa per nos, aut Romanum Pontificem revocari, reduci, alterari, aut moderari. Et. Unde fatendum venit, quod camerarii, quae immediata sequuntur, ponderant in contraria decisione, ibi, Sed collegium ipsam supponit, vel extinguit non posse, nisi restituisti, famulari debent praecedentem confirmationem, Giovagn. conf. 36. num. 16. lib. 1. Coccin. decr. 294. n. 7. Merlin. decr. 890. n. 10.

¹² Maxime quia, dum ex supradictis habemus claram mentionem Pontificis, quod volebat privilegia per Innocentium, & ceteros suis antecessores concepla firmare, iudeo modo, & forma, quibus per ipsos concepla fuerunt Collegio, & Secretarii, verba inferire debent intentiones, & ab ea regulari. I. Insulani, ff. de pra. script. Roland. conf. 96. n. 39. lib. 1. Seraphini. decr. 794. n. 6. & in terminis confirmationis, quo verba ultra concessionem primam importanta non attendantur, cum censenter apposita per errorem, Surd. conf. 105. n. 26. Cyriac. contro. 12. 8. n. 2. & 8. 5. Rota decr. 354. n. 8. part. 17. cum aliis allegatis in reftri. Juris super secundo articulo, s. Alter etiam.

¹⁴ Sed dato, non tamen concessio, quod Beatus Pontifex occasione confirmationi privilegia Collegii voluerit, etiam novam gratiam facere Secretariis, in ordine ad restituitionem pretii officiorum in cau illius suppressionis, medianib; verbiis relatis in contraria decisione, ibi, Collegium ipsum supponit, vel extingui non posse, nisi restituti prius realiter, & cum effectu singulis Secretariis, tunc viventibus integrè, & abque ulla diminutione pecunias, pro quibus eos officia emisse, aut habuisse constiterit, dicimus germanum sensum dictionis verborum esse, quod Rev. Camera loco restituendi summam 62400. ducatorum aur., ad formam Innocentiane Constitutionis, DD. Adversarii restitutum id, quod ipi, vel eorum Autores solvereunt Datariae, una cum expensis ad formam Motus proprii Sanctissimi superiori registrati, abque eo, quod exinde inferni posuit, ut debeat quoque solvere pecunias per DD. Secretariis exburlatas resignantibus, ut praesupponit contraria decisio, s. fundamentum enim cum seq.

¹⁵ Verbum enim restituere, quod ibi, Nisi restituti pecunias, ibi, sicut natura, & ex propria significacione importat redire, & retro dare, sicut admittit decisio, quae revidetur, s. nec verbum illud, ibi, licet verbum est de sua natura significare redire, & retro dare, juxta text. in L. 1. S. ele- ganter, ff. deposit. cum aliis ibi allegatis, & plene hoc idem probatur in reftri. super primo articulo, s. primo cum seq.

¹⁶ ubi quod Beatus Pius eodem verbo usus fuit plures ante dicta verba; Camera vero, ibi, pro quibus eos officia emisse, aut habuisse constiterit, pariter verificantur in Secretariis, qui per se ipsos, vel per eorum Autores officia emerunt à Datariae, & respectivè in Archipostolite Sancti Spiritus in Saxia, & Capitulo Sancti Eustachii, dum eorum officia acquisiverunt, mediante permutatione, ut in prima positione Camera justificatum fuit.

¹⁷ Primum non subfuit, quod Beatus Pontifex aliquando etiam usus fuit verbo solvere pro restituere, ibi, & si dicitum Collegium iuper premisso turbaretur ad solventium cum effectu dicitum summam 500. ducatorum unam cum damnis, & intercessi passi, nam respectu dannorum, & interesse non verificabatur verbum restituere, & ideo summa ratione Papa eo usus non fuit, prout fecit, quando propriè agebatur restituzione, ut in dicto restituere, locis alle- gatis.

¹⁸ Quia ratione corruit etiam objectum fundatum in aliis verbiis, ibi, Praeterea idem Secretarii, ut commodius pecunias dico Ferdinandino Cardinali pro nobis, & nomine nostro restituenda, seu ergandas reperire valent. Etenim B. Pon- tifex proprie fuit locutus, congrus congruus adaptando, dum dixit pro nobis, & nomine nostro restituendas, seu ero- gandas in ordine ad Secretarios, qui cum nihil recuperint, ad aliquam restitucionem non tenebantur, ut dicit decisio, quae revidetur, s. Quod autem.

¹⁹ Secundum non obstat, quod supradicta verba, ibi, nisi re- stituti prius realiter, & cum effectu singulis Secretariis tunc viventibus integrè, & abque ulla diminutione pecunias, non sint directa ad Cameram, sed ad Secretarios, quorum res- pectu verificantur verbum restituere, etiam respectu pecu-

niarum solutarum resignantibus. Quia objectum tollitur ex dilemante.

Vel enim Papa mandando, quod Camera non deveat nisi restituione Collegii, nisi restituti prius singulis Secretariis pecunias, pro quibus eos officia emisse, aut habuisse constiterit, direxit onus restituendi ad Cameram, prout germanus sensus importare videtur, & tunc firmum remanet motu, fundatum super proprietatem verbi restituere; vel tunc onus restitutiois Papa Camera non injunctus, ut ex adverso dicitur, & hoc casu DD. Secretarii, vigore Motus proprii Beati Pii contra eam agere non possint, sed debent recurrere ad Innocentianam Constitutionem, five ad dispositionem Juris communis, vel actionem intentante contra alios, quos de Jure, Interim autem re cedendum venit a decisio, attento quod decisio tantummodo se fundat in verbis Pianae Constitutionis relatis in s. fundatum autem cum seq. & qua dilemma videatur indisponibile, supplicamus pro benigna ponderatione.

Tertio non subfuit, quod Camera ex vi dictorum verborum Motus proprii Beati Pii, ibi, nisi restituti singulis Secretariis pecunias, pro quibus eos officia emisse, aut habuisse constiterit non teneretur restituere premium officiorum, nisi Secretarii, qui immediata pretium solverunt Datariae, praetextu, quod dictio eo sit relativa ad Secretarios antecedenter nominatos, non autem ad illorum Autores. Quia similes dictiones relatives, habita ratione ad qualitatem actus, cui apponuntur, & ad facta circumsstantias, intellegi debent, & ideo aliquando itant taxative, ali quando declarative, & saepe referuntur ad immediata, & aliquando non, Menoch. conf. 349. num. 19. Barbos. did. 177. num. 2. & confort Rota decr. 356. num. 3. part. 4. recenter.

In praesenti B. Pius confirmavit Constitutionem Innocentii, ubi dicitur ad restituendum ei, videlicet Secretariis, vel Autotoribus, & in supplicationibus venditionum, & regenerationis Papa subrogat in locum mortui, vel di mittenis, & ulterius concurret neccesitys referendi dictio neum supradictam eos, tam ad Secretarios immediatos, quam mediatos, non solum si camera tenetur restituere tantummodo premium Datariae solutum, sed etiam si (juxta sensum partis) debet solvere pecunias solutas resignantibus, ne aliis legeatur absurdum, quod nihil veniat restituendum possidentibus per resignationes mere gratuitas, cam sola translatione tituli, regulariter heri solitas de patre in filium, & de patro in nepotem.

Insuper plures emunt officia sub pericula vita alterius non habentis, nisi nudum nomen, reservata sibi facultati disponendi, & percipiendi fructus, qui guidem reverentarii decedentes in propriis heredes transferunt hujusmodi facultatem, & in causis suppressionis restituio pretii non fit titulari, sed reverentarii, & ipsi praefunduntis, illorum hereditibus, sicuti videri est in Bullis suppressionis, ac etiam alteram Sanctissimi alias per extensum data, s. in super, unde juxta prætextum partis interpreta dictione eo pro personali, nec minus dictis hereditibus effici facienda restitutio, quod similiter efficit notabile absurdum, & ideo ne dicamus, quod possidentibus officia per similes resignationes nihil veniat restituendum, recurrendum venit ad premium solutum per autores, & sic ad illos referendo dictione eo, si ex alijs.

Quarto si fieri non potest in eo, quod summus Pontifex administratione resignationes officiorum, de quibus agimus. Quia hujusmodi admissions operantur, quod tunc illius officiorum, qui non est in commercio, sine auctoritate Papæ, transferatur de persona in perlonam, sed non exinde inferri potest ad aliquod præjudicium Camera in ordine ad approbationem pretii, prout a simili interveniens confanguebit ad autorizandum actum minoris, vel mulieris sibi in aliquo non præjudicat, Gratian. discept. 821. n. 3. ad 10. Buratt. decr. 252. n. 2. maxime quia in supplicationibus depuler heri solitas non exprimit quantitas pretii, cujus contrarium practicatur in supplicationibus venditionum Datariae, & sic impossibile est, quod pretium approbatur à Papa, dum ab eo ignoratur.

Reverendiss. Dominus de Luca, ex adverso allegatus, in discrūto factō cum ratione motivandī ad erundānū veritatem, firmat solum, quod resignataris recognoscit officium à Papa, optima quidem ratione, quia quod titulum, non est in commercio, in duobus verò successivis publicationis, vivis rationibus, de more, concludit hujusmodi resignations in nihilo prædicare Cameram, unde istis, non primo in omnem calum deferendum videatur.

Non

Non solum autem ex proprietate verborum Motus propriae Beati Pii, & toto contextu Camera non tenetur restituere DD. Secretariis, nisi quod solutum fuit Datariae, ex prædictis, & aliis latius deducitis in restituū juris super primo articulo, sed etiam inspeca mente, & intentione ejusdem Pontificis, desumpta ex pluribus cumulatis in restituū juris super secundo articulo, modò non repetendis, nisi ad tollendas responsiones partis.

²⁵ Primò igitur repetimus. Innocentius Octavus in redemptionem Mitra Pontificis, & joculum recepit à Secretariis summan 62400. ducatorum aur., & eamdem summan restituēt, & cetera onus solvendū mandavit, data supplicatione Collegii, qua igit ratione dici potest, quod B. Pius, qui summa mutuo recepit facta 500. aur., pro quibus debet pinguere assignamentum volunt̄ quod camera restitueret Secretariis quod non recipit?

Responsio autem data, quod Innocentius non disporuit restituēt debere, supplicio Collegio, taxativē præfatos ducatos 62400. in erectione per Secretarios exburlatos ut perius rejecta fuit, s. neque subfuit cum seq.

²⁶ Secundò Beatus Pius, casu, qui Collegium molestare per Cameram super officio vacatu, assignato pro dictis scutis 500. sibi mutatis, voluit Cameram teneri illi restituēt eamdem summan receptum cum damnis, & intereste passi, ergo facilius dicendum venit voluisse restitui prius receptum in causam suppressionis Collegii permissis, & convente in illius erectione.

Nec igit responso, quod in primo casu deberentur damnia, & interesse, non solum quia hoc de iure inest ob contraventionem, & fidem ruptam, sed etiam quia dicta summa mutuata à Secretario recepta fuerat ad interesse, & sic congrua erat dicta rectio, neutrum autem concurret respectu suppressionis Collegii, ut supra ostentum fuit, & sic impossibili est definiere justificare observantiam.

²⁷ Tum quia observantia probanda venit in puncto de quo agitur, nempe in parte gratia requiriens beneplacitum, scutis pluribus allegatis in specie, firmavit Rota decr. 39. num. 29. & seqq. par. 8. & decr. 350. n. 18. par. 16. recent. in praesenti autem gratia, quæ erat registranda respicit casum suppressionis Collegii, ut supra ostentum fuit, & sic impossibili est definire justificare observantiam.

Tum etiam quia Motus proprius B. Pi, ac Brevia illius vigore parte expedita, uisque de anno 1587. fuerunt cum statutis Collegii impressa, nempe Motus proprius fol. 106. & in margine sic dicitur registratus in registro ordinacionum lib. 5. fol. 16. Primum Brevi fol. 111. & in margine leguntur fragmenta Montis Julii vacabilis non acquiescentibus mandavit restitui scuta centum, quæ soluta fuerant Cameræ in prima erectione, non obstante quod pretium postea fuerit auctum.

In responso negatur talis observantia, ex quo in Bala Beati Pii, edita die 7. Martii 1569. de tali augmentatione pretii non sit facta litteralis mentio, sicuti autem replicamus, quod tale augmentum clarius resultat ex Bulla Alessandri Septimi super suppressionem ejusdem Montis Julii, & aliorum vacabilium, ut ex eius Motu proprio de anno 1655.

²⁸ Septimò, quod intentionem Cameræ affinitis dispositio juris communis, quoties enim contractus recidunt, seu renovatur, nil alia restituitur debet, quam quod fuit receptum, t. s. diversi, C. de translat. l. Prædiorum 10. Cod. de præd. minor. Menoch. conf. 644. num. 2.

¹⁹ Neque contrarium firmat Fagan. ex adverso allegatus in cap. epistola de prob. Quinimò facit pro hac parte nam sub num. 9. poftis Bullis officiorum, & locorum Mohtium permitentibus illorum suppressionem, ac etiam supposito, quod eadem officia, & loca Montium successive vancantia Cameræ majori pretio, quam in primâ concepcione vendiderit, querit an possit Camera illi redimere pro pretio, quo in prima erectione vendita fuerunt, vel potius pro pretio ultimarum venditionum, & num. 11. ait, videatur dicendum (fuit verba propria) redemptionem fieri debet pro pretio, quo fuerunt ultimo loco vendita per Cameram, non autem pro pretio, de quo in creatione, Et. & deinde subdit alijs empot est in domino, quia non consequetur premium in contrarium quomodolibet facient illas injungendo in infimil ad effectum offendendi, quod Papa voluerit facere conceptionem, & gratiam camere præjudicalem, in tantum, ut non requiretur expressa derogatio præfata regulæ, ex allegatis in responso facti, s. derogatio autem.

Hujusmodi autem prætempio tollitur ex facto, animad- vertendo, quod hodie agitur de secunda parte Motus proprii, continentem confirmationem prædictorum, una cum verbis, quæ causam dederunt litig, super qua Collegium expeditum regre datur ad partes, in quo cum non legitur derogatio, ex quibus non apparet Papam voluisse facere gratiam camere præjudicalem, ut in responso pars dicitur. S. derogatio, & videtur potest in ipso Brevi, non applicatur supra dicta conclusio, quidquid fit si ageretur de prima parte Motus proprii resipientis reintegrationem Collegii, ubi extant derogatoria speciales, de quibus supra.

Confirmations vero Sixti Quinti, & Gregorii Decimi inquit datu in Summario partiis num. 2. & 7. suffragari non possunt, dum eidem Pontificibus non fuit narrata nullitas gratia Beati Pii resultans ex defectu registraturæ, & derogationis regulæ de jure quaestio non tollendo, Rota decr. 1. 75. num. 7. par. 5. & decr. 56. num. 15. & 16. par. 8. recent. sicuti etiam clausulæ supplentes non operantur in ordine ad defectus non notos, Barbos. de claus. claus. 177. num. 10. non obstante, quod tam per Sextum, quam

Card. de Luca de Offic. Venal. Et c.

N. etiam

etiam per Gregorium fuerit derogatum Bullæ Pii Quarti de registrandis, quia hoc legitur secutum in ordine ad registraturum propriarum Constitutionum, Summario partis locis allegatis.

38 Altero motivo, quod data validitate gratia B. Pii, adhuc illi uti evidenter prejudicialis Camerae caderet sub Bullis, & regulis revocatorioris, responsum fuit illud non intrare stante quod Gregorius Decimquintus in citato Brevi, confirmingo, & innovando omnia privilegia, gratias, emolumenta, & iura Collegio concessa, tam à Beato Pio, quam ab aliis praedecessoribus, declaravit supra dicta omnia intelligi debere concessa ex titulo, & causa verè onerosa, ut in responsione facti, §. ulterius cum sequenti, quae responsio tollitur considerando, quod Summi Pontifices in supradictis Bullis revocatorioris præferuntur solum ea, quae concessa sunt ex causa vere onerosa, & feilicet congrua solutionis pecuniarum camerae facta, postea quam causa vere onerosa in plena camera probata fuit, citato Commisario camerae, ut videtur est in Constitutione 38. Urbani Octavi §. 29. & Innocentii Decimi 13. §. 32. Bullar. nov. tom. 4. & 5. respectiva.

39 Maxima, atque enormissima lacuna camerae in restrictu juris super tertio articulo, §. genericè, defumpta fuit ab exuberantem emolumento, & excrecentia, propter quae officia sapientissime regnabantur vigore facultatis Secretarii concessa, etiam in infirmitate, adeo rarissime vacante, redacta fuerint ferre admittit non vacabilium, in maximum damnum, & detrimentum ejusdem camerae, ut latius in §. ex alto etiam capite, juncti sequentibus.

40 Et quia in responsione facti ex adverso data, §. postremo negatum fuit si amptum respectu utriusque partis, & respectively in Summario ejusdem responsionis num. 6. datum fuit calculus ad probandum quid camerae recuperari ab ipsa erectione Collegii Secretarii, propter ea ad verificandum dictum calculum, & affirmatum camerae, recursum habuimus ad libros Archivii Collegii, sed fructu, & abfice effectu, propter illorum deficientiam, cum sommammodo reperire fuerint divisiones fructuum, & sic patet, quod calculus partis non est justificatus, & justificari non potest, & ideo non attendens.

Ceterum refringendo enormissimam lacunam ad 4 officia, de quorum pretii restitutio hodie agimus, credimus illam plenè probari ex novo calculo, undeque justificato, ex dictis divisionibus, & alius in Archivio repetiti, ad partes una cum memoriali super lacunam deducimus.

Tandem in restrictu juris super quartu articulo deducimus, quod quatuor verba Motus proprii Beati Pii interpretari possent, quod camera ultra receptum deberet etiam restituere pretium per Secretarios solutum regnabitibus, quod abolire negamus, verfaremur in vera donatione solum verificabilis respectu Secretariorum, existentium de tempore Motus proprii, & suppressionis Collegii respectu,

vè, non autem in eorum successoribus, attentis verbis merè personalibus, & causa, à qua Motus fuit Beatus Pontifex, mutui nempè scutorum 5500. auri, ex allegatis in §. primo igitur cum sequentibus.

Neque urget responso ex adverso data, quod nempe 42 Papa antecedenter mentionem fecerit Collegii, comprehendens etiam futuros Secretarios, & signanter ibi, Volentes, statuente illa nullo unquam tempore per nos, aut per Romanos Pontifices pro tempore existentes revocari, & seu Collegium ipsum supprimi, vel extingui non posse, nisi restituiri. S. singulis Secretariis tunc viventibus &c. & insuper confiderandam venit, quod verba illa tunc viventibus sufficiunt superflua, quoties restituto debuerit fieri Secretarii simpliciter, prius observatum fuit in dicto restrictu, §. hoc etiam.

Minus subfinit, quod Beatus Pontifex respexerit ad 44 tempus remotissimum suppressionis, quae post facta evenire poterat, adeo impotibile sit cogitasse, quod aliqui ex Secretariis tunc viventibus adessent tempore suppressionis, nam contrarium defumitur ex recentissimis verbis Motus proprii, ibi, volentes illa nullo unquam tempore per Nos, aut Romanos Pontifices pro tempore existentes, & Collegium ipsum supprimi. Considerando enim casum suppressionis tam ab ipso facienda, quam per successores resipexit utrumque tempus, proximum, nempe, & remotum, & sic gratia poterat habere suum effectum, viventibus adhuc aliquibus Secretariis, erga quos munificentiam exerceret, & propter illorum deficientiam, cum sommammodo reperire fuerint divisiones fructuum, & sic patet, quod calculus partis non est justificatus, & justificari non potest, & ideo non attendens.

Ceterum refringendo enormissimam lacunam ad 4 officia, de quorum pretii restitutio hodie agimus, credimus illam plenè probari ex novo calculo, undeque justificato, ex dictis divisionibus, & alius in Archivio repetiti, ad partes una cum memoriali super lacunam deducimus.

Tandem in restrictu juris super quartu articulo deducimus, quod quatuor verba Motus proprii Beati Pii interpretari possent, quod camera ultra receptum deberet etiam restituere pretium per Secretarios solutum regnabitibus, quod abolire negamus, verfaremur in vera donatione solum verificabilis respectu Secretariorum, existentium de tempore Motus proprii, & suppressionis Collegii respectu,

Quare &c.

Sander de Pilaftris R. C. Apost.
Commiss. Generalis.

Replicatio Juris super primo Articulo.

ROMANA PRETII OFFICIORUM.

S U M M A R I U M .

- 1 Argumentum desumptum ex proprietate verborum transfundit in Adversarium onus probandi contrarian disponenti voluntatem.
- 2 Nemo de jure tenet restituere ultra acceptum.
- 3 Verbum reddere magis late patet, quam verbum restituere.
- 4 Restituere est propriè retrodatre.
- 5 Propriè significat retribuire acceptum, & namer. 9. & 44.
- 6 Impropiè significatur in solutione non acceptum, & in quibus casibus id practicari posse, & num. 23.
- 7 Aliquando importat solutionem, ut justificetur actus, qui alias sufficiunt non posse.
- 8 Verba libelli sunt benignè interpretanda.
- 9 In odium contrariantis, sed impropiè.
- 10 Sicut in odium vendoris occulantis virtutem latere, qui in actione redhibitoria tenetur restituere gabellam, licet ad eum non pvereretur.
- 11 Idem significat in odium empiri, fructus percipientis non soluto preto, in termini leg. curabit, Cod. de action. emp.
- 12 Reintegratio danni per filium passi in legitima propter evictionem, in iure vocatur restitutio.
- 13 Impropiè tamè, & extensò.
- 14 In odium temere litigantis refectione dannorum dicitur restitutio.
- 15 Restituere significari potest dare, que fingitur accepta, quoniam vero habita non fuerit.
- 16 Ut in dote promissa, & confessata.
- 17 Et in dote exalata à filio, que fingitur pverenisse ad patrem.
- 18 Procedit etiam in retradu prelativo, & quomodo.
- 19 Restituere significat idem, a solvere.
- 20 Qui restituit, solvit, sed non è contra, & num. 42.
- 21 Propriè tamè restitutio significatur tantum in accepto.
- 22 Maximè si restituto fieri debeat à fisco.
- 23 Ubi deficit obligatio deficit actio.
- 24 Verbo emisse, & habuisse denotant quemcumque modum acquisitionis.
- 25 Dicitio singulis, & eos personalitatem significant.
- 26 Totum dicitur restituere, qui restituit integrum pretium à se receptione.
- 27 Suppletio adnotitatur, quando menti disponentis est conscientia.
- 28 Personalitas excludit representationem.

- 29 Limita, quando ex hoc aliquod restitutus absurdum.
- 30 Regnatarius dicitur habere officium à Principe, non à regnante.
- 31 Declara quod titulum officii, qui non est in commercio, non quod approbationem pretii, de quo Princeps non curat.
- 32 In materia Datur & standum est ejus Officialibus, & expeditoribus.
- 33 Bald. conf. 42. lib. 2. declaratur.
- 34 Restituto non verifierat, nisi in accepto.
- 35 B. Plus in suo Motu proprio plures addidit verbum restituere in stricta significacione.
- 36 Dato in solutum verifierat potest in eo, quod quis non accept.
- 37 In discretiva dispositione, id, quod fuit dispositum in una parte, non potest trahi ad alteram.
- 38 Quod in Motu proprio B. Plus promiscue usus fuerit verbis solvere, restituere, & erogare, & num. 42.
- 39 Alio ex empto non competit contra illum, cui non fuit solutum pretium, quod est precipuum emptionis recipitum.

¶ R. P. A Gnoscent DD. ex adverso scribentes, quanti roboris fit argumentum desumptum ex proprietate, atque naturali significacione verborum Camerae adfistens, ut latissime offensum fuit in primo restituto, ex eo quia transfundit in ipsos necessitatem probandi contraria fuisse mentem Beati Pii, & penitus destruit suppositum decisiois, quod dispolio Motus proprii sit adeste clara, & literalis, ut interpretatione non indigat per Text. in l. et alii, §. cum in verbis, ff. de legat. Ideo totis viribus in responso ostendere conantur significatioi verbi restituere, in parte promissoria adhibiti, esse indifferente, & verificabilem, etiam in solutione ejus, quod acceptum non fuit, si debitum supponatur, sed in vanum laboraverunt.

¶ Primum siquidem, suppositionem debitu respectu summe regnabunt soluta esse merata principi petitionem, cum neque ante dispositio Juri, neque Constitutione Innocentii Octavi, camera in cafo suppressionis præstare tenerat ultra acceptum, & imburlatum, ut late probatum fuit in Informationibus præteritae positionis; & in secundo restitutio, §. fortius stringi, & latius dicetur in replicatione super eodem secundo articulo; Ita ut tali supposito corridente profrus inapplicables delegantur autoritates ex adverso cumulate ad probandum tam extensionem significacionis verbi restituere, fundate in præexistente debiti.

¶ Deinde cum per illarum discussionem, advertendum est, quod ferre omnes DD. cumulati in §. & s. ne loquitur de significatu verbi reddere, quem magis amplius esse, probatum fuit in nostro primo restituto, §. nec contrarium, & licet Eugenius conf. 75. num. 22. firmare videatur plenior significacionem habent verbum restituere, quoniam reddere, idem tamem num. 26. expresse proficit, quod restituere propriè est retrodatre, & melius

- 4 Reintegratio danni per filium passi in legitima propter evictionem admitit Tuich. litera R. ex adverso cit. conclus. 302. num. 7.
- 5 Aliqui vero, qui loquuntur de verbo restituere, ultra quod ferre omnes admittunt ejus propriam significacionem, est folium retribuendi acceptum, & solum impropiè, & extensò in solutione etiam non accepti verificari, omnes ut fuit prænotatum, supponunt clarum debitum respectu restituentis, vel procedunt cum supposito, quod materia sit favorabilis, aut quia odiola sit, atque penalis ob contraventionem, vel moram debitoris, ac tandem ubi lex fingeat, aliquid acceptum fuisse, etiam si verè non fuerit acceptum.

- 6 In primo itaque cafo loquuntur omnes autoritates, qui firmant talen interpretationem admitti, praे sustinendo actu, quia scilicet in libello petita fuit restitutio, quæ vere, & propriè non conveniebat, ut pra. alius late Rolan. conf. 75. a. n. 7. ad 13. lib. 2. reddens rationem n. 11. & 12. quod libello debet subtiliter grosso modo loquendi, & omni meliori modo quo potest, & illius verba sunt benignè interpretanda, & non ad subventionem, cum subtiliter debet omni modo, etiam impropiè, unde supponit hunc esse significatum impropium, & in istem terminis loquitur Eugen. d. conf. 75. conclus. n. 23. non erit ergo Card. de Luca de Offic. Venal. Et.

abire, ut hic quoque restitutus pro dare, sive tradit accipiat, ut actus subtiliter, & num. seqq. admittit germanam significacionem verbi restituere esse accepti restitutioem, & pariter in materia favorabili loquitur Capyc. Latr. conf. 2. scilicet de restitutio à Principe facta, tam quod personam, quam quoad bona, ut num. 42. & 46. nec ibi 10 aegabatur de prejudicio Fisci, sed de facultate recuperandi feudum alienatum, cum pacto de retrovendendo, quod utique vigore pacti recuperari poterat à restituto in gratiam Principis.

In secundo vero cafo procedunt Text. in l. f. quis major, 11 C. de transl. ubi in odium contrariantis transactioni, iubet Imperator restituere peccatum, licet accepte non fuerit,

id tamen sit impropositiv in odium contrariantis, ut explicat Grat. cap. 770. num. 11. & verifierari etiam posset restitutio, cum stante stipulatione peccatum fuerit acquitatum Jus ad illius confessionem. Prout etiam in odium venditoris occulantis vitium latens, contra quem agitur actione redhibitoria, procedit Text. in l. debet, ff. de Edilit. edit. mandans empori restitutio id, quod gabella nomine solutum fuit, licet ad venditorem non pvereretur, id enim sit ad refunditum damnum emporis, culpa venditoris paup. Eademque interpretationem recipit alter Text. in l. curabit, C. de ad. emp. & vend. quæ pariter emanavit in odium emporis fructus percipientis non soluto pretio, jubendo illud cum usuris restitutio, quod tamen impropositi feri adverterit Rolan. cit. conf. 75. num. 10. lib. 1. & adhuc in talis officiis palvari potest, cum usura subrogetur loco fructuum perceptorum, & pro illis restitutis. Similiter reintegratio danni per filium passi in legitimam, propter evictionem, restitutio vocatur in l. sanctus. §. sanctus, C. de inofcio. Telle. non quidem propriè, sed extensiv in odium defuncti, vel hereditis, qui debebat rem liberam tradere, non evictio obnoxiam, & in odium quoque temere litigantis principitur in l. Sanctus, C. de 16 Jud. restitutio dannorum, quamvis enim ab illo recepta non fuerint, quia tamen ejus culpa caufata fuerunt, merito Imperator cum ad restitutioem dannat. Et in his pariter interpellat procedure DD. allegati in §. eademque ratione loquentes de restitutio dannorum, ac etiam Soc. Sen. conf. 9. num. 21. lib. 4. loquens in expressa conventione restitutio, & refectionis dannorum & interest.

In tertio cafo, quando scilicet res fingeatur accepta, quam viri verò habita non fuerit loquitur Eugen. d. conf. 75. n. 23. vers. 3. responderi potest, ubi pro salvanda proprietate, & competencia petitis restitutio recurrit ad fictionem Juri: Ac etiam DD. omnes loquentes de dote promissa, & confessata, videlicet Ruin. conf. 19. 7. lib. 1. Altograd. conf. 30. n. 5. lib. 2. aliquis adduci in l. Hinc in durioribus, caratione, quia cum tuio; Eaque similiter optime verificatur respetu Patris, qui confitit dotem exigit à filio, tunc enim lex fingeat eam ad ipsum pverenisse.

Et in hoc pariter cafo loquuntur DD. tractantes de restituto prælativo, & firmantes pretium restitutio primo empori, licet retrahens ab illo nihil accepterit. Ac etiam juxta Constitutionem Gregorii Decimertti super fore congrui §. 9. bene procedere potest restitutio, quia vicinius retrahens subintendit in locum venditoris, qui pretium recuperat.

Cateri vero DD. extra aliquem ex his tribus casibus loquentes, nihil firmant contra Cameram, licet animalibus qui loquuntur de verbo restituere, ultra quod ferre omnes admittunt ejus propriam significacionem, est folium retribuendi acceptum, & solum impropiè, & extensò in solutione etiam non accepti verificari, omnes ut fuit prænotatum, supponunt clarum debitum respectu restituentis, vel procedunt cum supposito, quod materia sit favorabilis, aut quia odiola sit, atque penalis ob contraventionem, vel moram debitoris, ac tandem ubi lex fingeat, aliquid acceptum fuisse, etiam si verè non fuerit acceptum.

In primo itaque cafo loquuntur omnes autoritates, qui firmant talen interpretationem admitti, praे sustinendo actu, quia scilicet in libello petita fuit restitutio, quæ vere, & propriè non conveniebat, ut pra. alius late Rolan. conf. 75. a. n. 7. ad 13. lib. 2. reddens rationem n. 11. & 12. quod libello debet subtiliter grosso modo loquendi, & omni meliori modo quo potest, & illius verba sunt benignè interpretanda, & non ad subventionem, cum subtiliter debet omni modo, etiam impropiè, unde supponit hunc esse significatum impropium, & in istem terminis loquitur Eugen. d. conf. 75. conclus. n. 23. non erit ergo Card. de Luca de Offic. Venal. Et.